

Lady Diana i el príncep Carles.

Què poden aprendre els Borbons dels Windsor?

L'ordre d'un jutge de segrestar una edició de la revista satírica 'El Jueves', a causa d'una caricatura de l'hereu a la corona espanyola i la seua esposa, n'és el signe: la monarquia d'Espanya té símptomes del 'mal de Lady Di'.

Old Brompton Road amunt, a pocs metres del meu vell apartament de lloguer, hi ha la mansioneta de la princesa Diana. El 2005 vaig anar a viure al pis de dalt d'una casa de rajola victoriana, enblanquinada, de tres pisos, al barri d'Earl's Court. El propietari, un agent indi de tours comercials que viu a Bordeus, em va fer una confidència en veure l'expressió del meu rostre quan vaig haver d'abonar el primer mes -750

lliures esterlines-: a la cantonada de davant hi havia el bloc que el comte Spencer havia adquirit un quart de segle enrere per a la seua filla, la futura i malaguanyada esposa del príncep Carles, l'hereu de la corona britànica.

Saber-ho no em va mitigar el dolor del pagament. Encara menys quan vaig llegir que llavors, el 1980, l'edifici havia costat a penes 50.000 lliures i que la jove Diana feia pagar de lloguer a les seues amigues Ann Bolton, Vir-

ginia Pitman i Carolyn Pride només 18 lliures la setmana. "Deu anys més tard", declama Adam Edwards, que escriu per a la revista mensual *London Magazine*, "Londres era seu. Després ho fou el món." En efecte, Lady Di ha estat la figura de la família Windsor més universalment popular de final del segle XX. Ho és avui, encara. Però, curiosament, la seua fama regna en el Regne Unit menys monàrquic de la història moderna.

Mort de dama. "Ses alteses m'han demanat que us comuniqui en el to més rotund possible que les seues postures no han canviat. [...] Les descripcions gràfiques que fan el senyor Lennox i el conseller del ministeri d'Interior francès de les ferides al rostre de la princesa, al pic que mor, són moments que no pretenem que el documental esborri -malgrat que, òbviament, són extremament desagradables d'haver d'escoltar i veure retransmeses en públic. Tanmateix, les imatges són una altra cosa." Jamie Lowther-Pinkerton, secretari privat dels prínceps William i Harry, fills de

la princesa Diana, va escriure al maig aquesta carta als directius de Channel 4. En aquest extracte que reproduïm per als lectors d'EL TEMPS, la família reial expressa el seu parer sobre el fet de programar, a la primeria de juny, un reportatge de la mort de Lady Di en el conegut accident d'automòbil a París.

"És el meu deure", diu el novè paràgraf de la carta, "demanar-vos que no emeteu aquelles fotografies que retraten el cotxe destrossat mentre la princesa mor entre la ferralla. He de demanar-vos, en nom dels prínceps, que no transmeteu la fotografia de l'ambulància amb un doctor clarament administrant tractament d'urgència al cos de la princesa..."

Evidentment, Lowther-Pinkerton va

joves fills, però va recordar que "és excepcional el fet que hàgim garantit una previsió [del programa], la qual cosa no equival a atorgar la facultat de veto". El dret a la informació i "l'interès dels ciutadans" havia de prevaler. I ho va fer. Punt.

El dia 1 de juliol al vespre, la resposta de la família Windsor arribà en forma de... megaconcert, el Concert for Diana a l'estadi de Wembley, amb 70.000 expectadors, en memòria de la "princesa del poble" —en paraules del primer ministre Tony Blair— i en què va participar des dels funky Black Eyed Peas fins a la institució viva de la coentor musical per excel·lència, Elton John. Més de cinc hores transmises en directe per BBC One. La monarquia està acabada. I, per una altra banda, no pot ser altrament.

La premsa britànica parla d'El Jueves

"Un dibuixant espanyol podria acabar a la presó per culpa d'una caricatura que ha trencat un dels grans tabús de la nació", deia Thomas Catn a *The Times*. Catn afegia que "el Tribunal Nacional ha ordenat la retirada dels 400.000 exemplars de la revista satírica dels quioscos, i la confiscació de les planxes d'impressió". El diari recollia les declaracions de l'autor Guillermo: "Haurien de tallar-me la mà dreta, perquè fa anys que no fem servir planxes!"

The Guardian, per una altra banda, descrivia la caricatura com una "ardent sessió d'amor" del príncep Felip amb la seua dona. Giles Tremlett assegurava a les pàgines del diari progressista que "els humoristes espanyols usen la família reial cada vegada més."

gastar tinta endebades. Channel 4 ha emès el documental "Diana. The witnesses in the tunnel" ('Diana. Testimonis dins del túnel'). Ho féu el dia 6 de juny al vespre. Una hora. Sense talls. El van reemetre al cap de tres dies. Un èxit d'audiència. Kevin Lygo, director de continguts del canal de televisió, va solidaritzar-se amb el patiment dels

Monarques en democràcia. Ells tenen part de culpa de les seues desgràcies. A banda que, és clar, només a l'illa de Tanna —l'oceà Pacífic, sud-veneren el duc d'Edimburg i marit de la reina Elisabet II com si fos un déu.

"Cap a final de 1945, era clar que la família reial havia tingut una bona guerra", explica l'historiador Ben Pimlott. "La seua reputació era enorme." La coronació de 1953 s'acompleix entre l'admiració i la lleialtat socials que la premsa tradueix en una cobertura amb suport inqüestionable, sense fissures, sense ni la menor crítica. L'imperi s'esvaïa com el fum, però la seua memòria romania ferma en l'imaginari col·lectiu. La guerra havia llegat un esperit natural d'autocensura, la població demanava símbols que refermaren la continuïtat amb el passat per damunt de la tragèdia soferta, i els amos dels mitjans de comunicació privats s'havien enriquit extraordinàriament i havien escalat en la piràmide britànica social. El 1964, la BBC va enviar una petició al secretari de premsa de la casa Windsor, el comandant Richard Colville, per a enregistrar l'arribada de la reina d'un viatge de vacances. Colville era anomenat entre els periodistes *l'abominable home del No*, i va fer honor al seu malnom.

L'any 1968, Michael Heseltine va rellevar el comandant. La filosofia que calia "vendre la monarquia" va

instaurar-se al palau de Buckingham. "Una vegada que comences a revelar secrets, com pots controlar quins surten i quins no?", diu l'historiador Pimlott. "És el punt d'inflexió, quan la gent troba que té dret a demanar alguna mena de servei pels diners que hi inverteix." Certament, l'economia britànica dels setanta anà en declivi fins als vuitanta, i el debat sobre les finances dels Windsor enfilava en direcció oposada. L'aparició de Lady Di, "la boja per la premsa", segons el

La premsa britànica ha fet enutjar la monarquia molt sovint, per exemple, caricaturitzant la reina i mostrant el príncep Harry en una festa vestit de nazi.

corresponsal del diari sensacionalista *Daily Express*, Ross Benson, trenca definitivament el vidre d'impunitat de la família reial britànica.

La casa Windsor ha après a vendre's: casaments, bateigs, vacances, aniversaris. Fins i tot concerts commemoratius. Però a un preu. Des de 1992, se'ls aplica un impost del 40%, que llavors equivalia a 200 milions de lliures: "suficient per a fundar dotze hospitals", va afirmar *The Sun* al seu editorial. I a un cost: un príncep vestit d'oficial nazi el gener de 2005 també ven moltes, moltes portades de periòdics. És part del joc. Al Regne Unit, a cap jutge no se li hauria acudit de segrestar la publicació. Perquè el joc es diu llibertat d'expressió.

Victorià Jiménez
Londres